

de Rechtspraak

Implementatieplan geactualiseerde persrichtlijn

datum 15 oktober 2012
auteur Voorbereidingsgroep actualisering
persrichtlijn

1 Inleiding

De geactualiseerde persrichtlijn vraagt om een gedegen implementatie en dan bovenal tot het informeren en ook trainen van een brede groep betrokkenen binnen de Rechtspraak. Om die reden stelt deze notitie voor een gericht implementatietraject in te zetten. Ook de Presidentenvergadering sprak zich hier eerder voor uit bij de bespreking van de concepttekst van de persrichtlijn, evenals de coördinatie- en voorbereidingsgroep die bijdroegen aan de actualisering ervan. Het Platform van communicatieadviseurs en de Vergadering van persrechters en –raadsheren dringen hier eveneens op aan.

Deze notitie bevat een overzicht van de activiteiten voor dit implementatietraject. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen activiteiten die plaatsvinden voorafgaand aan de inwerkingtreding van de geactualiseerde persrichtlijn en activiteiten die daarna plaatsvinden.

Uiteraard heeft ook afstemming met het Platform van communicatieadviseurs en de Vergadering van persrechters plaatsgevonden over dit implementatieplan. Vaststelling van dit implementatieplan zal gebeuren in samenhang met de vaststelling van de geactualiseerde persrichtlijn door de Raad voor de rechtspraak en de Presidentenvergadering.

2 Doelgroep, doelstellingen en boodschap

De persrichtlijn richt zich op interne en externe doelgroepen. Binnen de rechtspraak zijn de doelgroepen van de persrichtlijn:

- Presidenten en gerechtsbestuurders
- Communicatieadviseurs
- Persrechters
- Rechters (en griffiers)

Buiten de rechtspraak zijn de doelgroepen van de persrichtlijn:

- Journalisten (iedereen met een erkende perskaart en zonder erkende perskaart)
- Ketenpartners (Openbaar Ministerie, advocatuur, etc.)

De doelstellingen van de implementatie verschillen per doelgroep. De interne doelgroepen willen we op de eerste plaats informeren over de inhoud van de geactualiseerde persrichtlijn. Daarnaast willen we binnen de rechtspraak een stevig draagvlak voor de geactualiseerde persrichtlijn creëren. Hiermee willen we bijdragen aan de toekomstige consistente toepassing van de persrichtlijn.

De externe doelgroepen willen we informeren over de inhoud van de geactualiseerde persrichtlijn en de eventuele gevolgen die dit heeft voor hun eigen werkwijze.

De boodschap die we intern en extern willen uitdragen is dat de persrichtlijn op een aantal punten is geactualiseerd. Het medialandschap is immers sinds de invoering van de vorige persrichtlijn in 2008 gewijzigd. Daarom was het noodzakelijk om de persrichtlijn op een aantal punten bij de tijd te brengen (zoals live cameraregistratie van rechtszaken en twitteren vanuit de rechtszaal).

3 **Activiteiten die plaatsvinden voorafgaand aan de inwerkingtreding van de geactualiseerde persrichtlijn**

Onderstaande activiteiten zullen plaatsvinden voorafgaand aan de inwerkingtreding van de geactualiseerde persrichtlijn:

- A. In de Presidentenvergadering zal worden besloten op welke datum de geactualiseerde persrichtlijn in werking kan treden. Tussen de besluitvorming over de geactualiseerde persrichtlijn en de inwerkingtreding zal een periode van een aantal maanden moeten zitten om de hieronder beschreven activiteiten te kunnen uitvoeren.
- B. Persrechters en communicatieadviseurs zijn dé ambassadeurs voor de geactualiseerde persrichtlijn binnen hun eigen gerecht. Hiervoor worden zij tijdens een presentatie tijdens de persrechtersvergadering en het communicatieplatform uitgebreid geïnformeerd over de aanpassingen van de persrichtlijn en de achtergrond daarvan.
- C. Ook alle sectorvoorzitters worden tijdens de vergaderingen van de LOV's uitgebreid geïnformeerd over de geactualiseerde persrichtlijn. De impact van de aanpassingen is echter het grootste voor de sector strafrecht. Daar zal dan ook extra aandacht naar uitgaan.
- D. Het implementatietraject wil gerechten ondersteunen bij het toelichten in eigen huis van de achtergrond van de geactualiseerde persrichtlijn: welke belangen dient de Rechtspraak met deze beleidslijn? Aan alle hoofden communicatie en persrechters zal daarom worden gevraagd de persrichtlijn aan de orde te stellen tijdens de sectoroverleggen. Hiervoor ontvangen zij een hand-out waarin de aanpassingen van de persrichtlijn staan beschreven en toegelicht.
- E. Na de besluitvorming in de presidentenvergadering over de persrichtlijn gaat er een tour van start langs de gerechten. Deze tour komt voort uit het initiatief van het project maatschappelijke oriëntatie om rechters bewuster te maken van publiek-publicitaire aspecten van (straf)zaken. Belangstelling van (audiovisuele) media richt zich immers vooral op strafzaken. Die zijn dan ook in hoge mate van invloed op de reputatie van de Rechtspraak.

- F. De geactualiseerde persrichtlijn zet de deur van de rechtszaal verder open voor audiovisuele media. Dit vergt de nodige toerusting van rechters. Het implementatietraject dient zowel een doorlopend trainingsprogramma op te leveren, waarvoor samenwerking met de SSR zal worden aangegaan, als training op ad hoc basis. Soms is slechts kort tevoren mediabelangstelling voor een zaak bekend. Een ‘vliegende brigade’ die advies en mediatraining geeft, moet dan uitkomst bieden. Hiertoe selecteert de Rechtspraak een beperkt aantal gerenommeerde bureaus.
- G. Consequente toepassing van de geactualiseerde persrichtlijn begint met informatievoorziening. Evaluatie van de persrichtlijn 2008 leert echter dat met het vaststellen van de richtlijn deze nog geen gemeengoed is. Gebrekkige toepassing raakt aan de geloofwaardigheid van de Rechtspraak bij de media. Belangrijker nog is dat de Rechtspraak met de handhaving van de richtlijn publieke belangen dient van openbaarheid, toetsbaarheid en normoverdracht. De richtlijn bevat bepalingen die uitwerking vergen, zoals een spoedige publicatie op www.rechtspraak.nl van besluit en motivering audiovisuele media in een bepaalde zaak niet toe te laten. Hiervoor zullen sjablonen worden aangeboden die publicatie vereenvoudigen.
- H. Ten behoeve van de toepassing van de geactualiseerde persrichtlijn zal er een vernieuwde versie van het ‘Handboek persvoorlichting’ worden samengesteld. Dit interne handboek zal worden verstrekt aan alle gerechtsbestuurders, communicatieadviseurs, persrechters en rechters. Daarnaast zal er op Intro een ‘vraag en antwoorden’ rubriek over de geactualiseerde persrichtlijn worden ingericht.
- I. Voor het beantwoorden van (interne) vragen over de toepassing van de persrichtlijn zal er een expertisegroep worden ingericht bestaande uit persrechters en communicatieadviseurs. De adviezen van deze groep zullen worden gepubliceerd in de ‘vraag en antwoorden’ rubriek. Hierdoor ontstaat er ook een archief dat kan worden geraadpleegd.
- J. Ketenpartners (advocatuur, Openbaar Ministerie) en de Nederlandse Vereniging van Journalisten worden via een brief geïnformeerd over de geactualiseerde persrichtlijn. Aan de gerechten zal worden gevraagd een lokale informatiebijeenkomst over de geactualiseerde persrichtlijn te organiseren voor ketenpartners.
- K. Alle gerechtsbestuurders, communicatieadviseurs, persrechters en rechters ontvangen twee weken voor de inwerkingtreding een exemplaar van de geactualiseerde persrichtlijn en het handboek persvoorlichting. Hiermee kunnen zij ook (opnieuw) worden geattendeerd op de datum van de inwerkingtreding.

4 Activiteiten die plaatsvinden na de inwerkingtreding van de geactualiseerde persrichtlijn

- A. Bekendmaking van de geactualiseerde persrichtlijn op Intro en www.rechtspraak.nl.
- B. Publicatie van een artikel in het NJB over de geactualiseerde persrichtlijn de keuzes die zijn gemaakt en de motivering hiervan (namens de coördinatiegroep en voorbereidingsgroep).
- C. Informeren van alle mediarelaties over de geactualiseerde persrichtlijn. Landelijke media zullen worden geïnformeerd door de Raad voor de rechtspraak. Lokale media zullen worden geïnformeerd door de gerechten.
- D. Verzorgen van interviews over de geactualiseerde persrichtlijn in vakbladen van ketenpartners in samenwerking met het DB van de persrechtersvergadering en communicatieplatform.
- E. Verzorgen van interviews over de geactualiseerde persrichtlijn voor dagbladen, radio en televisie in samenwerking met het DB van de persrechtersvergadering en communicatieplatform.
- F. Om de media en ook toekomstige journalisten te informeren over de werking van de richtlijn in de rechtspraak ontwikkelt de Rechtspraak een module (met syllabus) die Raad en gerechten kunnen aanbieden aan opleidingen en studies journalistiek en aan redacties. Verkenning moet leren of samenwerking met de SSR ook in dit verband voor de hand ligt.
- G. De gepubliceerde motiveringen met betrekking tot mediaverzoeken worden periodiek door de Raad in samenwerking met de expertisegroep persrichtlijn geïnventariseerd en geanalyseerd. Dit draagt bij aan verdere beleidsontwikkeling.
- H. Met een regelmatige audit houdt de Rechtspraak de vinger aan de pols van de toepassing en werking van de richtlijn. Bovendien stelt de Rechtspraak een landelijk meldpunt in voor media die menen dat in hun geval ten onrechte geen gevolg is gegeven aan de richtlijn.
- I. De voorzitter van de Raad voor de rechtspraak zal jaarlijks overleggen met het dagelijks bestuur van de Nederlandse Vereniging van Journalisten en het Genootschap van hoofdredacteuren. In dit overleg komt ook het functioneren van de richtlijn aan de orde.

5 Projectorganisatie

- A. De coördinatiegroep en voorbereidingsgroep die zijn ingesteld voor de actualisering van de persrichtlijn zullen worden voortgezet om de implementatie te begeleiden.

Deze coördinatiegroep bestaat uit de volgende leden:

- F.W.H. van den Emster, voorzitter Raad voor de rechtspraak;
- A.R. van der Winkel, voorzitter Presidentenvergadering;
- ██████████ programma Rechtspraak en Samenleving;
- ██████████ persrechtersvergadering;
- ██████████ platform communicatieadviseurs;
- ██████████ communicatie Raad voor de rechtspraak;
- ██████████ Raad voor de rechtspraak.

De voorbereidingsgroep bestaat uit de volgende leden:

- ██████████ rechtbank `s-Gravenhage
- ██████████ rechtbank Zutphen
- ██████████, communicatieadviseur gerechtshof `s-Gravenhage
- ██████████ communicatieadviseur rechtbank Rotterdam
- ██████████ communicatieadviseur rechtbank `s-Hertogenbosch

- B. Om dit traject in goede banen te leiden is toegesneden inzet nodig. Hiervoor zal gedurende een periode van ongeveer driekwart jaar de expertise nodig zijn van een senior communicatieadviseur die bij voorkeur afkomstig is uit een gerecht en ruime ervaring heeft op het gebied van persvoorlichting. Dit implementatietraject vraagt daarnaast om extra inspanningen van in het bijzonder de communicatieadviseurs en persrechters.